Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Ніколи не поступимося переконаннями та ідеалами, відстоюючи невід'ємне право українців на свою мову, культуру, історію. *Павло МОВЧАН*

50 (518)
11 грудня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДО ЧАСУ!

«ПРОСВІТА» – РУХ САМОПОРЯТУНКУ НАЦІЇ

Завтра відбудеться звітно-виборна конференція Івано-Франківського обласного об'єднання «Просвіти». Ми подаємо на суд спільноти звіт голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степана Волковецького «Роки творення і поступу» (чит. стор. 3–4).

Делеґати говоритимуть про діяльність цієї найпершої і наймасовішої української громадської організації, створеної 8 грудня 146 років тому. Через призму зробленого і ще не звершеного визначатимуть шляхи поступу і перспективи осягнення мети – утвердження української України. На всі віки, на всі часи! Попри нові виклики і завдання варто пам'ятати і реалізовувати заповіді і наших попередників, які ми нині нагадуємо ще раз.

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ ПРОСВІТЯНИНА

1. Я є «Просвіта», яка вивела тебе і виводить инших з нетрів темряви і неволі духа. Поможи доброму ділу!

2. «Просвіта» не оставила ніколи без відгомону заклику душі, яка виходи з темряви шукає.

3. Пам'ятай, що день 8 грудня є днем уродин «Просвіти». День цей згадай дарунком для неї!

4. Освіта і знання позволяють тобі краще жити. Пам'ятай, що є ще міліони українців, які також того бажають і чекають на твою поміч. Вступай в члени «Просвіти»!

5. Не вбивай духа народа своєго байдужістю! Приложи руку до розбудження його, а зробиш це як член «Просвіти»!

6. Не будь паразитом на тілі народу, який тебе виховав. Коли вже маєш, дай другим. Будь членом «Просвіти»!

7. Бери від других народів і культур усе, що добре і гарне, і давай своїому народови. Роби просвітнє діло!

8. «Просвіта» – це найкращий вартовий українського духа. І ти як член стань в її рядах!

9. «Просвіта» – це армія велика. Хто не є в її рядах – цей дезертир!

10. Нехай не буде ні одного українця, який не був би членом «Просвіти»!

Видання товариства «Просвіта», ч. 700, Львів, 1926 р.

СЕСІЇ РАД

ЯКЩО НА ВУЛИЦІ ВІЙНА

Відбулася 33-тя сесія обласної ради шостого демократичного скликання.

Депутати вшанували хвилиною мовчання пам'ять загиблих в АТО за час від попередньої сесії – старшого солдата 24-ої окремої механізованої бриґади Андрія Білоуса з Рогатинського району, молодшого лейтенанта, командира патрульної роти військової частини Національної гвардії Віктора Редькіна з Івано-Франківська, розвідника добровольчого українського корпусу «Правого сектора» Володимира Байдюка з Богородчанського району та громадського діяча, письменника, колишнього дисидента Євгена Сверстюка. Як повідомив голова обласної ради Василь Скрипничук, на сьогодні сумний список загиблих учасників Майдану та АТО – вихідців з Івано-Франківщини становить 43 особи, 172 – проходять лікування в госпіталях та лікарнях.

До слова запросили голову Європейського конґресу українців, депутата парламенту Угорщини Ярославу Хортяні. Вона сказала, що українська діаспора світу, яка налічує до 20 мільйонів, підставила своє плече тим, хто рік тому вийшов на Майдани Києва та інших українських міст, «ваша молодь та представники старшого покоління стали на захист своїх прав і майбутнього українців. Тому ми вимагаємо здійснення Європою щодо України свого роду «плану Маршалла», який реалізували США щодо відбудови Західної Європи після Другої світової війни. Ви не повинні втратити перемогу, яку здобули на Майдані». Вона закликала «тримати всіма силами Україну» і висловила віру в те, що вона буде в європейській сім'ї народів.

Голова облради В. Скрипничук привітав депутатів і всіх наших краян із Днем місцевого самоврядування та Днем Збройних сил України.

Виступаючи з інформацією, в. о. обласного військового комісара полковник Олег Мороз, повідомив, що на виконання розпорядження Президента щодо залучення військових комісарів до проведення антитерористичної операції безпосередньо в зоні АТО із дев'яти районних і міських військових комісарів області на сьогодні чотири перебувають у зоні АТО й виконують свої обов'язки, посада одного – вакантна, а чотири комісари згідно з рішенням військово-лікарської комісії визнані непридатними за станом здоров'я і питання щодо проходження надалі ними служби має розглянути вище командування. Їхні ж обов'язки нині виконують заступники.

У депутатів Тараса Парфана, Василя Поповича виникло запитання, чому листопадового дня, в той час, коли в область було доставлено тіло загиблого в Донецьку учасника АТО – нашого краянина, відбувалося святкування 75-річчя Івано-Франківського обласного військового комісаріату. Пояснення, що це був лише урочистий захід, погоджений з вищим керівництвом, депутатів не задовольнило, і Т. Парфан повернув в. о. облвійськкома подяку йому з нагоди 75-річчя обласного військового комісаріату.

Депутати заслухали звіт голови обласної ради Василя Скрипничука і взяли його до уваги.

Розглянуто питання про стан виконання рішень обласної ради та затверджено план її роботи на I–III квартали 2015 року. Депутати затвердили звіт про виконання обласного бюджету за дев'ять місяців 2014 року, внесли зміни до обласного бюджету на 2014 рік. З цих питань доповідала директор департаменту фінансів облдержадміністрації Галина Карп.

Депутати затвердили обласну Програму соціальної підтримки та реабілітації інвалідів зору на 2015–2019 роки, ухвалили реґіональну цільову програму соціального захисту працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими й важкими умовами праці, на 2015–2019 роки, внесли зміни до комплексної програми «Здоров'я населення Прикарпаття на 2013–2020 роки», до реґіональної цільової програми «Духовне життя» на 2012–2015 роки, а також зміни до деяких попередніх рішень обласної ради. Розглянуто низку майнових та земельних питань. Заслухано звіти керівників низки обласних комунальних підприємств, призначено нових керівників або продовжено термін контракту з тими, хто дотепер їх очолював.

Обласна рада ухвалила звернення до Президента України та прем'єр-міністра стосовно надання бійцям добровольчих формувань статусу учасників бойових дій в зоні АТО та їхнього соціального захисту (його буде опубліковано в «Галицькій Просвіті»), а також звернення до Президента України Петра Порошенка та Кабінету Міністрів щодо розміщення на потужностях промислових підприємств Івано-Франківської області виробництв окремих видів продукції, яку виготовляли на тимчасово окупованих територіях України. На цьому сесія завершила роботу.

Депутати і запрошені ознайомилися з експонованою у фойє виставкою робіт студентів кафедри декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну і кафедри образотворчого мистецтва ім. М. Фіґоля Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

І. Г.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Попри біду ми таки працюємо

Незважаючи на складну ситуацію, підсумки соціально-економічного розвитку області за дев'ять місяців 2014 року свідчать про досягнення окремих позитивних результатів.

Як повідомили в департаменті економіки облдержадміністрації, цього року на ПАТ «Івано-Франківськцемент» завершили будівництво нового цементного заводу з використанням сухого способу виробництва цементу за енерґозберігаючими та екологічно безпечними технологіями. На підприємстві створено 300 робочих місць. Продукція підприємства відтепер може використовуватися при будівництві доріг.

На державному підприємстві ВО «Карпати» на 10,1 відсотка збільшили виробництво електрокабельної продукції для легкових автомобілів європейського зразка. За січень-вересень виготовлено продукції на понад 48 млн. грн.

ТОВ «Електролюкс Україна» вироблено 96,2 тис. штук сучасних автоматичних пральних машин нового покоління на суму 184,9 млн. грн.

ПрАТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» виготовило 37 тис. штук гальмівних колодок для Укрзалізниці, реалізувало продукції на 33,1 млн. грн.

Збільшення обсягів спостерігалося у текстильному виробництві, виготовленні одягу, виробництві харчових продуктів і напоїв.

Нові заступники голови облдержадміністрації

Голова Івано-Франківської облдержадміністрації Олег Гончарук призначив собі нових заступників. Щоправда, з приставкою «тимчасово виконуючі обов'язки».

Про це повідомляє «Бліц-Інфо». Тож, т. в. о. першого заступника голови облдержадміністрації став депутат міської ради, радник голови облдержадміністрації Сергій Басараб. Раніше цю посаду займав Володимир Семко.

Замість Любомира Слободяна заступником голови облдержадміністрації став ще один депутат, голова обласної організації партії «Блок Петра Порошенка» Володимир Кушнір.

Заступником з гуманітарних питань замість Сергія Адамовича з приставкою «т. в. о.» став Ігор Пасічняк.

Зв'язок забезпечили волонтери

За два тижні після початку збору коштів прикарпатці пожертвували 33 тисячі гривень на зв'язкову апаратуру для потреб АТО.

Про це у своїй сторінці в мережі «Facebook» повідомила волонтер Вероніка Дичковська. За її словами, наразі потрібно зібрати ще трохи більше ніж 14 тисяч гривень.

«Які проблеми зі зв'язком ми зараз вирішуємо: взагалі немає засобів зв'язку з машинами та БТРами, немає гарнітур у спецпідрозділів, при перебуванні у бліндажах та на місцевості з перешкодами зв'язок втрачається, рації слабо захищені від прослуховування, більшість не можуть зв'язуватись одна з одною… Наші волонтери-спеціалісти розробили комплекс, який не тільки вирішить вищенаведені проблеми, а й забезпечить двочастотний зв'язок, який зробить неможливим втрату інформації при прослуховуванні», – повідомила Вероніка Дичковська.

На допомогу воїнам АТО

На засіданні постійної комісії обласної ради з питань бюджету, фінансів, податків та інвестицій виділено 300 тис. грн. з обласного бюджету для допомоги воякам в АТО. З відповідним протокольним дорученням до департаменту фінансів облдержадміністрації звернувся голова комісії Юрій Бабій.

Члени комісії ухвалили рішення щодо невикористаного депутатського фонду, який на 1 грудня він сягав близько 160 тисяч гривень.

Ці кошти підуть на потреби АТО, а саме: на закупівлю теплого одягу та засобів обігріву (буржуйок, електрогенераторів).

ТАК ДУМАЮ

МАЙДАН – ДЛЯ ВОРОГІВ АРКАН

Демократія як суспільний устрій існує більш ніж дві тисячі років. Попри цей факт, цей устрій є молодий, і через свою молодість не цілком остаточно вироблений. Це стається через винахідливість антидемократичних сил.

Антидемократичні сили, позбавлені демократією своїх привілеїв, вдаючи себе демократами, шукають можливості під різними приводами просочити демократичну практику недемократичними приписами і навіть законами. За прикладами не треба далеко ходити. Згадаймо диктаторські закони, протягані в Україні через демократичну установу під маркою захисту демократії.

Коли розглянути життя у найдемократичніших країнах, то можна знайти ті чи інші недемократичні відхилення від основ демократії.

Одна недемократична риса тягне за собою другу і, як наслідок, проголошена демократичною країна обертається у не зовсім демократичну, далі – у напівдемократичну, ще далі – у диктаторську країну. Приклади стаються на наших очах. Росія демократа Єльцина стала диктатурою Путіна–Медведєва. Це сталося тому, що в Конституції Єльцинської Росії не записано шляхів захисту демократії, а також через низький рівень демократичності російського суспільства.

Тому Конституції демократичних держав мають містити в собі якомога більше статей, які б давали право громадянському суспільству стежити за дотриманням демократичних засад у демократичній державі.

Візьмім США. Держава супердемократична. Але за дотриманням демократичних засад повсякчас стежать демократично обрані представники державної влади: існують відповідні комітети в конґресі та сенаті, яким не дає спочивати на лаврах низка добровільних об'єднань громадянського суспільства. Їх у США не внесено до Конституції, бо рівень демократичності суспільства аж такий високий, що це не потрібно.

Коли взяти Україну, що триста років до незалежності перебувала під найлютішими диктаторськими режимами, то рівень демократичності суспільства ще низький. Тому саме Конституція має закріпити громадянську ініціативу контролю за практикою щоденної демократії. Цю ініціативу треба внести до Конституції ще й тому, щоб накреслити цій ініціативі певні рамки, спрямувати контроль у демократичне річище, несумісне з анархією.

Наш Майдан – це безпрецедентне явище не лише в Україні, а й у світі. Саме Майдан був стрижнем, який звалив кримінальну диктатуру. І антикримінальна спрямованість Майдану є особливо важливою в українських постсовєтських обставинах.

Майдан – це не анархічне явище. Це антикримінальне серце України.

Іґнорування Майдану як позитивного явища урядовими структурами може мати непередбачувані наслідки для України. Президент, Уряд і Верховна Рада мають не допустити сповзання на гальмах цього глибоко патріотичного і глибоко продержавного явища.

Хай криміналітет, спарований із сепаратизмом та аґресією, знають, що на їхні потуги у нас був, є і буде Майдан.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ЗВІТИ І ВИБОРИ

ТРАДИЦІЇ – ПРОДОВЖИТИ

Відбулася звітно-виборна конференція Івано-Франківського міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Про діяльність об'єднання за останні роки доповів його голова – професор Василь Бойко. Він же презентував другу книгу «Просвіта Івано-Франківська: минуле й сучасне». Як зазначив промовець, в організації об'єднались люди різних конфесій, партій, але «Просвіта» залишилась надпартійною громадською структурою, яка, змобілізувавши людей, які щиро сповідують українську національну ідею, чесно йшла до вимріяної мети – «Бог і Україна».

Розпочинаючи дискусію, професор Олег Вівчаренко наголосив на важливості патріотичного виховання молоді, яким насамперед зобов'язана зайнятись «Просвіта». І на цьому потрібно зосередитись первинним осередкам насамперед навчальних закладів, продовжив цю думку голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. Але для цього потрібно там створити просвітянські осередки. Та якщо у медуніверситеті вони є давно і працюють ефективно, то в Прикарпатському національному і технічному університетах таких структур практично немає. У наш непростий час просвітянську роботу потрібно наповнити новими ідеями і змістом, передаючи традиції молодим, наголосив промовець.

Цікаві думки щодо налагодження зв'язків між заходм і сходом висловив гість конференції, просвітянин, професор Луганського університету ім. В. Даля Володимир Сабадуха. А лікар Євген Романишин, депутат облради Дмитро Захарук наголошували на важливості опіки українських родин, захисту молодого покоління від алкоголізації, а націю – від винародження.

Після відмови від балотування на голову МО Є. Романишина і Д. Захарука делеґати знову довірили професору В. Бойку кермо правління. Його заступниками обрали Сергія Сивачука та Ореста Путька.

Ухвалили звернення до Президента, глави Уряду, Верховної Ради, в якому критично оцінено ситуацію в державі та запропоновано кроки, які, на їхню думку, необхідно здійснити центральній владі.

Для делеґатів конференції показав виставу «Козачок (Тарас)» за драматичною поемою Богдана Стельмаха народний аматорський театр «Смолоскип» Чернііївського сільського будинку культури Тисменицького району (режисер-постановник – Микола Кейван). Цю постановку здійснено до 200-літнього ювілею Тараса Шевченка.

Богдан ВІВЧАР

«ПРОСВІТА»: ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

Урочистість відкриття Музею народної шани Тараса Шевченка у НД «Просвіта»

Народна чоловіча хорова капела «Червона калина» ОНД «Просвіта» (керівник – Леся Мельник) в день відзначення роковин перепоховання Тараса Шевченка в Україні біля пам'ятника Т. Шевченкові у міському парку культури та відпочинку

Під час презентації книжки «А сотню вже зустріли небеса...» в ОНД «Просвіта» 30 листопада 2014 року. Виступає просвітянин Михайло Федак

Виступ вокального ансамблю «Квіти ромену» (керівник – Орест Турок) на обласному фестивалі стрілецької та повстанської пісні (вересень 2014, м. Надвірна)

З Україною в серці. Вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти» (керівник – Руслана Денега)

З 1 червня цього року при обласній «Просвіті» започатковано секцію «Військово-патріотичне виховання молоді», керівником якого є заступник командира Народного ополчення Прикарпаття – підполковник Станіслав Шмат. Для реалізації задуманого створено й облаштовано спеціальний майданчик з рукопашного бою і тактики на полігоні «Чорний ліс»; підготовлено групу волонтерів-інструкторів, які проводять роботу з військової підготовки для Народного ополчення на полігоні та у спеціалізованому центрі. А вже 1 листопада проведено Міжнародний чемпіонат серед дітей, юнаків та дівчат із карате.

Заняття у спеціалізованому центрі при НД «Просвіта»

«ПРОСВІТА»: РОКИ ТВОРЕННЯ І ПОСТУПУ

ЗІ ЗВІТУ ГОЛОВИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАННЯ ЗА 2010–2014 роки НА ЗВІТНО-ВИБОРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Шановні делеґати, запрошені, друзі-просвітяни!

Найперше хочу привітати вас і всіх просвітян краю з 146-ою річницею нашої славної «Просвіти».

Вже стало доброю традицією щорічно в грудні відзначати цю дату звітом про діяльність нашого об'єднання, обговоренням проблем та перспектив. Вважаю, що така практика має поширитися і на кожне районне та міське об'єднання.

1. Організаційна та громадсько-політична робота

Щороку згідно Статуту проводились два розширені засідання Ради і не менше чотирьох разів – засідання Правління, а в 2014 році проведено конференцію. В кінці кожного року я як голова звітував про діяльність обласного об'єднання, окрім минулого року (у зв'язку з ситуацією в Україні).

На більшості засідань і робочих нарад основним питанням був розгляд стану реалізації концепції відродження просвітянської діяльності в кожному селі, навчальних і трудових колективах міст області. Маємо певні успіхи. Щороку в області відновлювалось 14–20 осередків «Просвіти» і «Молодої Просвіти» (Надвірнянський, Верховинський, Тисменицький та інші райони).

Однак вважаю, що це доволі скромні результати щодо масштабів і значення поставленого завдання. Переконаний, що це питання має політичне, державне значення з огляду на суспільну та політичну ситуацію.

Важливим результатом нашої діяльності за звітний період стало ухвалення обласною радою реґіональної цільової Програми «Просвіта XXI століття: на 2013–2016 роки». Цю Програму я ініціював і розробив як депутат обласної ради, вона передбачає всіляку підтримку нашої діяльності, в тому числі фінансову, місцевою владою, зокрема в закладах освіти, культури, охорони здоров'я, трудових колективах області. Такої Програми не має жодне обласне об'єднання «Просвіти» в Україні. Однак у районах Програма використовується явно недостатньо, хоч маємо добрі партнерські стосунки з управлінням культури облдержадміністрації.

«Просвіта» надалі тісно співпрацює з Церквою (ця співпраця започаткована підписанням Меморандуму в листопаді 2011 р.). В школах Тлумацького, Галицького та інших районів просвітяни сприяють священикам у викладанні в школах катехизму, започатковано зустрічі священиків у духовних світлицях: «Молитва – джерело світла і добра». На основі Меморандуму в багатьох селах Тлумаччини, Городенківщини та інших створені церковно-просвітянські хори. Традиційно приймаємо на Різдвяні свята дітей зі східних областей.

За ревну працю в духовній просвітянській царині хочу подякувати отцям УГКЦ: Володимиру Наритнику (с. Пуків Рогатинського р-ну), декану Дмитру Павлику (Болехів), який очолив осередок, Михайлу Мельнику (с. Кривотули Тисменицького р-ну), декану Вітольду Левицькому (Долина), Василю Завірачу (с. Залуква Галицького р-ну).

Однак треба сказати, що це тільки окремі приклади нашої співпраці з Церквою. Ми маємо налагодити тісну співпрацю з усіма українськими Церквами області.

Ще однією новацією в нашій діяльності є підписання в червні 2012 року Меморандуму про співпрацю «Просвіти» з молодіжною скаутською організацією «Пласт». Ця співпраця лише починається, але має добрі перспективи. Переконаний, що Церква, «Просвіта» і «Пласт», який представляє свідому українську молодь, разом з іншими громадськими організаціями, може скласти духовну основу розвитку українського суспільства на основі національної ідеї.

Успішно реалізовується проект «Нова українська родина». В червні разом із Церквою та Прикарпатським національним університетом проведена науково-практична конференція «Бог, Україна, родина». А в липні в духовному центрі «Маріямпіль» відбулася проща і фестиваль духовної пісні.

Член Правління та депутат обласної ради Д. Захарук ініціював і розробив просвітянську програму «Нова українська родина», яку затвердила обласна рада. Селище Маріямпіль перетворюється в центр відродження української родини. В рамках Програми проведені конференції та щорічні прощі молодих родин в останню неділю червня до ікони Матері Божої в Маріямполі. В цьому селищі закладено парк біблійних рослин і дерев. Хочу відзначити ініціативну працю на цьому терені просвітянина, професора В. Боцюрка.

З огляду на суспільну та політичну ситуацію в Україні, прихід до влади режиму Януковича з його антиукраїнськими силами, обласне об'єднання брало активну участь у громадсько-політичній роботі, захищаючи українські національні цінності, власне, нашу державність. При цьому «Просвіта» залишилася чи не єдиною громадсько-політичною силою з історичними традиціями найдавнішої української громадської організації, зорієнтованої на національну ідею, яка не допустила в своїх лавах роз'єднання чи деструкції. Переконаний, що роль «Просвіти» як об'єднавчого фактора національно-демократичних сил сьогодні зростає. Тому ми були одними з організаторів опозиційного до влади Форуму громадських організацій, який відбувся у травні 2012 року у Львові. Ми забезпечили приїзд делеґації громадських активістів з Івано-Франківщини (спонсорська допомога Б. Заріцького та І. Басюка) та взяли участь у роботі Форуму. Я мав честь бути обраним одним зі співголів Форуму від Івано-Франківщини. Пізніше, у вересні цього року, відбувся аналогічний Форум у Києві на захист української мови.

Ще раніше, в 2010 році, на основі обласної «Просвіти» після встановлення в Україні режиму Януковича була створена обласна організація НКЗУ – Народного Комітету захисту України, яку мав честь очолити разом із депутатом ВР першого скликання Дмитром Захаруком. Ця громадська структура ініціювала акції протесту, звернення, починаючи з 2010 року, коли більшість громадян області ще не бачили небезпеку антиукраїнського режиму Януковича. Це були акції на захист української мови, до Дня Соборності, на захист демократії, мітинґи проти політичних репресій (Ю. Тимошенко, Ю. Луценко, політв'язні-свободівці, активісти «Тризуба» та ін.), на захист Конституції, проти підняття тарифів на комунальні послуги, акції на захист чорнобильців, відзначення річниці проголошення Незалежності України, річниці голодомору і т. ін.

Одночасно Правління підготувало й скерувало різні звернення до громадськості краю, влади всіх рівнів, протестів, у тому числі щодо антиукраїнської діяльності Д. Табачника, законопроекту «Про мовну політику в Україні», щодо виборів місцевої влади, злочинної діяльності Партії реґіонів та КПУ, відміни звання героя України С. Бандері та Р. Шухевичу і т. ін. Акції протесту в 2012 році з нашою участю відбулися біля адміністративного суду і пов'язані з опротестуванням обласною прокуратурою рішення обласної ради на захист української мови проти ухваленого закону Ківалова–Колесниченка.

В цьому ж році відбулася акція на захист української мови, яка була організована «Просвітою» в Івано-Франківську. Найбільш потужно вона пройшла в Коломиї, де відбулося народне віче. Після цього група просвітян в складі десяти осіб на чолі з головою товариства В. Глаголюком виїхала на пікетування Верховної Ради до Києва. Коломийські активісти організували акцію протесту – голодування перед Українським домом. Від двох тижнів до місяця у цій акції взяли участь просвітяни: Юрій Тимошенко, Леся Дідик, Михайло Пігуляк, Емілія Бережницька, Мирослав Драган, які зібрали більше сотні тисяч підписів на захист української мови. Ухвалили відповідне звернення.

Без перебільшення можна стверджувати, що просвітяни краю були одними з ініціаторів Майдану гідності, в якому вони взяли найактивнішу участь. Так, голова Тисменицького РО «Просвіта» Т. Рудик постійно був у Києві на Майдані, а голова «Просвіти» м. Бурштина О. Чайківський – протягом двох місяців. Чимало тижнів провів там просвітянин зі Снятинщини В. Шиян та багато інших.

Обласне об'єднання активно взяло участь у передвиборних кампаніях. Своїми зверненнями, публікаціями в газеті «Галицька Просвіта», виступами на радіо й телебаченні ми сприяли тому, що на території області повністю перемогла опозиція у виборах до Верховної Ради України. Найбільш плідно у виборах працювали Коломийське РМО, Косівське, Снятинське, Галицьке РО та Бурштинське об'єднання. Це ж стосується і цьогорічних виборів Президента України.

Важливим напрямком була і залишається ідеологічна робота. Наше видання «Галицька Просвіта», як і Всеукраїнське «Слово Просвіти», залишається головним рупором «Просвіти». Серед іншого тут хочу відзначити проведення в Народному домі «Просвіта» круглих столів. Один із них – на тему «Сучасна українська ідеологія – проблеми розвитку і становлення» в 2012 році, зініційований головою ГО «Український шлях» М. Давидівим і підтриманий нами. Інший – «Вояки УПА – бійці АТО: історичні паралелі» (організатор – М. Боднар). Очевидно, цю форму роботи варто практикувати ширше.

Важливими заходами поширення просвітянської ідеї стало відкриття «Української книгарні» (2010) в НД «Просвіта» (відповідальний – І. Заграновський) та організація офіційного веб-сайту нашої обласної організації (відповідальний – М. Січка), а також інформаційного стенду на фасаді Народного дому.

На наше переконання, ключовою тезою ідеологічної роботи має бути те, що успішну українську державу можна побудувати лише на основі української ідеї.

2. Культурно-масова діяльність

За 2010–2014 роки просвітяни краю провели тисячі різноманітних заходів культурно-просвітницького плану. Охопити все можливості немає. Тому зупиняємося на найбільш важливих.

Подією для культурного життя області стало відкриття 24 серпня 2014 року в Народному домі «Просвіта» Музею народної шани Тараса Шевченка. З ініціативи Петра Арсенича та всебічної підтримки управління культури облдержадміністрації (В. Федорак) нам вдалося не тільки підготувати приміщення, провести відповідні ремонтні роботи, але, і це найголовніше, оформити унікальну експозицію, яка ілюструє вплив творів, ідей Т. Шевченка на громадсько-політичне життя краю.

Всі ці роки ми зберегли добру традицію відзначати державні та релігійні свята, пам'ятні дати української історії в НД «Просвіта» і практично у всіх районних та міських об'єднаннях. Традиційним стало проведення в НД «Просвіта» свят «Різдво у Просвіті», «Великодні забави», урочистості до дня святого Миколая та ін. Ми започаткували проведення вечорів відпочинку «Кому за 40...» (відповідальні – М. Боднар та М. Солодчук), які отримали широкий позитивний резонанс не тільки в місті, але й області. Колективи художньої самодіяльності та члени Правління виїжджали зі своїми програмами у десятки сіл області. Активно виступають з лекціями у навчальних закладах і трудових колективах Є. Романишин, Д. Захарук, С. Волковецький, П. Арсенич, С. Ґеник та інші просвітяни.

Щомісяця у першу суботу на обласному радіо звучала авторська програма М. Боднар «Дзвони Просвіти». У передачах брали участь, окрім голови обласної «Просвіти», просвітянські лідери з Тлумача (Галина Дзьоба), Галича (Олександр Береговський), Коломиї (Василь Глаголюк), Рогатина (Світлана Данилюк), Петро Арсенич та ін.

Реґулярними, за винятком цього року, були виступи просвітянських активістів (Д. Захарук, С. Волковецький, Є. Романишин, Б. Борович, О. Баранецька, Є. Бардяк, В. Грицюк, Б. Камець, В. Ференц, П. Арсенич) на радіо «Дзвони», які забезпечувала М. Солодчук.

В 2012 році при «Просвіті» створено літературну студію, де мають можливість представляти свої творчі надбання молоді поети, письменники. Одне з таких засідань було присвячене 350-річчю заснування Івано-Франківська. Чимало концертів у місті провів Клуб обдарованих дітей обласної «Просвіти» – у міському парку культури та відпочинку, на Вічевому майдані до Міжнародного дня захисту дітей, перед приміщенням облдержадміністрації на захист української мови та взяв участь в інших концертах, присвячених різним датам. Його вихованці взяли участь в обласному фестивалі «Гордість родини».

Вперше було організовано й записано відеокліпи на обласному телебаченні «Галичина»: «Живи, Україно», «Квітковий розмай», «Червона калина» та «Новорічно-Різдвяна вервечка» у музеї архітектури та побуту Прикарпаття «Давній Галич» (2012).

Щороку проводиться конкурс імені Марійки Підгірянки, переможцям якого вручалися грамоти і премії під час урочистостей в НД «Просвіта». Щороку відзначався Міжнародний день рідної мови. Цьогоріч активну участь взяли просвітяни, письменники і поети І. Гаврилович, Я. Ткачівський, Л. Гаврилів. Реалізований телепроект ОТБ «Галичина» «200 віршів Т. Шевченка до 200-річчя його народження», який транслювали по ОТБ. Зворушливим був літературний вечір «Поезія Майдану», яку упорядкувала в книжці «А сотню вже зустріли небеса...» М. Боднар. Відбулася презентація цієї книжки, а також книжки Н. Мартинця «Революція гідності».

Успішно діють вокальний ансамбль «Квіти ромену» (керівник – О. Турок), Клуб обдарованих дітей (керівник – Р. Денега), відновила активність чоловіча хорова капела «Червона калина» (керівник – Л. Мельник).

В НД «Просвіта» практикується обговорення книжок. Остання з них – книга «Золота Булава» (Духовний код Трипілля, України і Європи від Ери Атлантів і Трипілля). Автор – один із засновників Всеукраїнської «Просвіти» Василь Хитрук.

Цього року на честь Собору Архістратига Михаїла вшановували просвітян, які носять це ім'я й організували Михайлівські вечорниці. В День української писемності та мови захід проводили в новому форматі за участю молоді, студентства, школярів міста й області, де урочисто приймали в члени «Просвіти». Відзначились осередки Національного

«ПРОСВІТА»: РОКИ ТВОРЕННЯ І ПОСТУПУ

ЗІ ЗВІТУ ГОЛОВИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАННЯ ЗА 2010–2014 роки НА ЗВІТНО-ВИБОРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

медичного університету (голова – М. Гуцол) та села Клубівці Тисменицького району (голова – Р. Середюк).

В цьому ж році організовано чотири благодійні концерти «На крилах милосердя і добра» в містах і селах області за участю інвалідів, для яких було передано кошти. 3 грудня, в День інваліда, учасники художньої самодіяльності НД «Просвіта» завітали в геріатричний центр (будинок перестарілих). Крім пісень, дарували книжки, газети «Галицька Просвіта». Організовано, підготовлено й записано 48 півгодинних просвітянських програм на обласному радіо на хвилі 72.02 FM та 12–15-хвилинних на проводовому, 17 виступів у програмах «Новини» та «Акцент дня» (відповідальна – М. Боднар). У передачах активну участь взяли просвітяни Галина Дзьоба, Василь Глаголюк, Олександр Береговський, Тарас Рудик, Нестор Мартинець, Надія Легун, Галина Савченко, Любомира Гаврилів, Семен Побуцький, Галина Слободян, Надія Гаріджук, Іван Лабач, Руслана Денега, Євгенія Бардяк, Віталій Грицюк, Марія Гуцол, Петро Арсенич, Раїса Романюк, Юстина Лялик, Василь Журавківський, Віра Озарків та інші. Останнім часом в основну програму включаємо п'ятихвилинну програму «На хвилі «Молодої Просвіти».

12 грудня разом із Міським народним домом, «Жіночою громадою», Союзом українок плануємо провести Андріївські вечорниці, а 18 грудня – виставу «Ой хто, хто Миколая любить».

Звукооператор І. Лабач написав аранжування для гімну «Молодої Просвіти», до відомої пісні «Майдан», а також – два аранжування для пісень композитора-просвітянина Мирослава Пастернака. Для фільму «Казка гірських вітрів» ОТБ «Галичина» написано три пісні і зроблено аранжування на фінальну пісню фільму. Вже стала традиційною на просвітянських заходах пісня «Єднаймось в Просвіті» (слова Р. Денеги, музика й аранжування І. Лабача), а також пісня для фестивалю «На крилах милосердя і добра» та «Ласкаво просимо». Зазначені працівники НД «Просвіта» зробили аранжування до гімну народних ополченців на слова Д. Захарука, музику й аранжування для казки ляльківського театру, пісню про Отинію, яка на фестивалі в Коломийському районі зайняла перше місце.

Під час презентації книжки «А сотню вже зустріли небеса…» було відкрито виставку майданівської амуніції та фотовиставку Юрія Гунчака, учасника Революції гідності.

За звітний період було організовано значно більше заходів для молоді: концертів до Дня знань, Дня молоді, Дня віри, надії і любові, «Живімо з вірою, надією і любов'ю», присвяченого Дню Валентина, молодіжних дискотек, вечорниць, взяли участь у святі Івана Купала в с. Незвисько Городенківського району (2012).

Окремо добре слово слід сказати про діяльність «Молодої Просвіти» (голова – Є. Бардяк), яка організувала цілу низку заходів, у тому числі – «Франкові читання» в районах, театралізовану постановка опільського весілля та форум на захист української мови в Бурштині, флеш-моб щодо закону Ківалова–Колесниченка, просвітянський проект у селах Витвиця Долинського та Небилів Рожнятівського районів (організований танцювальний, вокальний гуртки, комп'ютерні курси, курси бізнес-планування), розпочато проект на сторінках «Галицької Просвіти» – «Літературна студія», де друкуються найкращі художні твори молоді, організація літнього наметового табору молодих просвітян з Івано-Франківської та Тернопільської областей під Говерлою, організація круглих столів та багато іншого.

Однак, вважаю, участь молоді в просвітянській діяльності явно недостатня. Нашим першочерговим завданням має бути передача просвітянської традиції молодому поколінню.

Хочу відзначити активну роботу в просвітянських заходах Тлумацького, Коломийського, Снятинського, Косівського, Галицького, окремих осередків Калуського району (наприклад, с. Голинь, голова – О. Тебешевська) та інших районів.

У той же час чекаємо активнішої роботи від Тисменицького, Богородчанського районних об'єднань «Просвіти», міст Болехова та Яремчі.

3. Військово-патріотична робота

Після анексії Криму та російської аґресії на Донбасі обласне об'єднання «Просвіта» стало ініціатором створення громадської організації «Народне ополчення Прикарпаття». Я як голова «Просвіти» очолив оргкомітет, а пізніше – Наглядову раду. Ця ідея знайшла підтримку обласної влади і громадськості. Для роботи штабу та керівництва ополчення надано приміщення в НД «Просвіта», де вони отримують безоплатно бухгалтерські й технічні послуги.

Сьогодні в Івано-Франківській області триває формування Народного ополчення Прикарпаття як форми територіальної оборони області. Просвітянська громада області зорієнтована на підтримку цього формування. Необхідні документи зареєстровані в обласному управлінні юстиції, визначено мету й основні завдання організації, створеної для їхньої реалізації та відповідну штатну структуру. Хочу відзначити провідну роль командира з'єднання – полковника С. Хамчука, а також організаційну допомогу просвітянина Я. Петріва.

Утворено з'єднання, яке складається з чотирьох загонів (полків) зі штабами в містах Івано-Франківськ, Калуш, Коломия, Надвірна та відповідними зонами відповідальності. В районних центрах утворюються загони (батальйони). Мета – створити в кожному населеному пункті групи оборони для підтримання громадського порядку, охорони важливих об'єктів та моніторинґу ситуації на місцях.

На сьогодні ми обладнали територію лісового масиву на околиці Івано-Франківська для навчального центру ополчення. Тут, як правило щосуботи, проводиться бойовий вишкіл особового складу. Діяльність Народного ополчення проводиться на добровільних засадах, безоплатно.

Ми започаткували роботи секції військово-патріотичного виховання молоді (керівники – С. Шмат, В. Іваночко). В Народному домі щодня проходять тренування молоді за системою східних єдиноборств (карате та ін.).

В НД «Просвіта» проводилися благодійні концерти, кошти з яких були перераховані на рахунок АТО.

Працівники виконавчого апарату обласного об'єднання ще в березні 2014 року перерахували 10 відсотків зарплати на рахунок АТО, а голова «Просвіти» та член Правління Д. Захарук перерахували свої місячні депутатські пенсії у фонд оборони області.

На особисте звернення керівників облдержадміністрації та враховуючи ситуацію в НД «Просвіта» розміщені структури сприяння переселенцям з Криму та Донбасу, що створює певні труднощі в діяльності Народного дому. З цим питанням ми звернулися до голови облдержадміністрації, чекаємо вирішення.

4. Видавнича діяльність, робота ВГЦ «Просвіта»

За період з 2010 року до цього часу виготовлено видавництвом книжок, листівок, щоденників та іншого на суму 217 401 грн., в тому числі випущено 92 назви книг загальним накладом 15 729 примірників на суму 162 083 грн.

Серед інших видавництво випустило книжки наших активістів: В. Гук «Шлях до волі» (625 с.), З. Завідовський «Катакомбні дзвони», І. Ціхонь «Шоста колона», О. Нижник «Рапсодія шкільного дня», І. Ткачик «Не оглядаючись іду», С. Гах «За Україну, за її волю», Д. Захарук «З-під мошкари», «Мірка», П. Зубрей «Пам'ятник Т. Шевченкові в Надієві», А. Міліченко «Бурштинове сяйво».

З часу відкриття «Української книгарні» (червень 2010 року) до листопада 2014 року продано української книжкової продукції на суму 326 314 грн., в тому числі за 2014 рік – на 60 255 грн.

Протягом усіх цих років виходив тижневик «Галицька Просвіта», який послідовно і наполегливо пропаґує і утверджує просвітянську українську державницьку ідею. Завдяки сайту його читають сотні користувачів. Але для нас важливо, щоб часопис передплачували якнайбільше просвітян, наших краян. І це було й залишається одним із першочергових завдань голів і керівників первинних осередків.

Від оренди приміщень одержано: в 2012 р. – 96 054 грн.; в 2013 р. – 80 517 грн.; в 2014 р. за 11 місяців – 14 614 грн.

Оплата за оренду приміщень у 2014 році різко скоротилася в зв'язку з тим, що конференц-зал переоформлено в музей, а приміщення бібліотеки зайнято структурами зі сприяння переселенцям. Враховуючи політичну ситуацію, зменшилась кількість заходів у актовому залі.

Всі одержані кошти від оренди приміщень використовуються згідно рішення обласної ради для придбання матеріалів для поточного ремонту та оплати за комунальні послуги НД «Просвіта».

У зв'язку з нерентабельністю утримання автобуса його передано в оренду. Орендна плата використовується на придбання матеріалів для ремонтних робіт і поповнення обігових коштів книгарні.

5. Фінансово-господарська діяльність

За 2010–2014 роки виконано значний обсяг ремонтно-будівельних робіт:

1. Оновлено фасад Народного дому (2011).
2. Встановлена галерея українських державних і політичних діячів в коридорі на першому поверсі (2012)
3. Виготовлено нове художнє оформлення вестибюлю Народного дому (2013).
4. Замінено 10 вікон (2011), 14 вікон (2013) на енерґозберігаючі та здійснена побілка фасаду дворика (2011).
5. Виконано електромонтажні роботи для підключення 5 електрообігрівачів в актовому залі й замінено 4 вікна (2012).
6. Переобладнано приміщення конференц-залу під Музей народної шани Тараса Шевченка (2014).
7. Закінчено благоустрій подвір'я навколо Народного дому (2014).
8. Виконано монтаж трьох електрокотлів для автономного опалення:

офісних приміщень другого поверху (2010),

приміщень першого поверху, музею, бібліотеки (2013),

для часткового опалення актового залу (4 батареї, 2014).

9. Встановлено стенд з відображенням діяльності Народного дому «Просвіта» (2013).
10. Відновлено меморіальну дошку та барельєф Т. Шевченка на фасаді Народного дому «Просвіта».
11. Замінено 9 дверних блоків і 3 дверей відреставровано (2013)

Таким чином замінено: 28 вікон на енерґозберігаючі та 9 дверей, 3 дверей – відремонтовані.

Окрім цього придбано для потреб Народного дому:

1. Проектор – 7 514 грн.
2. Мікрофонні стійки – 1 609 грн.
3. Фортепіано – 2 000 грн.
4. Комп'ютер в бухгалтерію – 3 539 грн.
5. Принтер в бухгалтерію – 910 грн.
6. Пересувне риштування – 6 689 грн.
7. Стенд для газети «Слово Просвіти» – 1 800 грн.
8. Стенд для газети «Галицька Просвіта» – 1 230 грн.
9. 30 стільців.

Всі вищезазначені витрати профінансовано з таких джерел:

1. Бюджетне фінансування – 184 377 грн.
2. Благодійні пожертвування – 221 644 грн.
3. Оренда приміщень (через ВГЦ «Просвіта») – 191 185 грн.
4. Цільове бюджетне фінансування на Музей народної шани Тараса Шевченка – 179 731 грн., в тому числі:

на художнє оформлення – 52 000 грн.;

додаткову лінію електропередач – 49 389 грн.,

пожежну сигналізацію – 9 319 грн.

5. Благодійні пожертвування меценатів на Музей народної шани Тараса Шевченка – 59 876 грн.

Таким чином, нам вдалося залучити для виконання господарських робіт значні кошти: окрім 364 108 грн. бюджетних коштів ще 281 520 грн. благодійних коштів. Загальна сума фінансування господарських робіт за 2010–2014 роки склала 836 813 грн.

Вважаю своїм обов'язком висловити подяку за організацію та надання спонсорської допомоги «Просвіті» М. Вишиванюку, С. Чмихалову (не поділяючи їхньої політичної орієнтації) та багатьом благодійникам, які фінансово підтримали створення Музею народної шани Тараса Шевченка та ГО «Народне ополчення Прикарпаття».

Продовжуючи давню просвітянську традицію я як голова обласного об'єднання чотири роки працював безоплатно, на громадських засадах, чим зекономив для «Просвіти» більше 100 тис. грн. (згідно штатного розпису).

5. Наші проблеми

Відсутність належної фінансової підтримки діяльності райміськоб'єднань. Більшість районних просвітянських активістів майже не використовують згадану Програму «Просвіта XXI століття» для фінансування своїх об'єднань, не докладають зусиль, щоб бути обраними депутатами місцевих рад, як це мало місце у 90-их роках.

Абсолютно недостатній рівень інформування про роботу райміськоб'єднань, наявних осередків «Просвіти», їхніх голів та діяльності. Мало висвітлюється їхня робота на сторінках просвітянської преси.

Обсяги передплати просвітянських видань «Галицької Просвіти» та «Слово Просвіти» в районних та міських об'єднаннях є явно недостатніми. Наші звернення з приводу цих питань на місцях часто іґноруються.

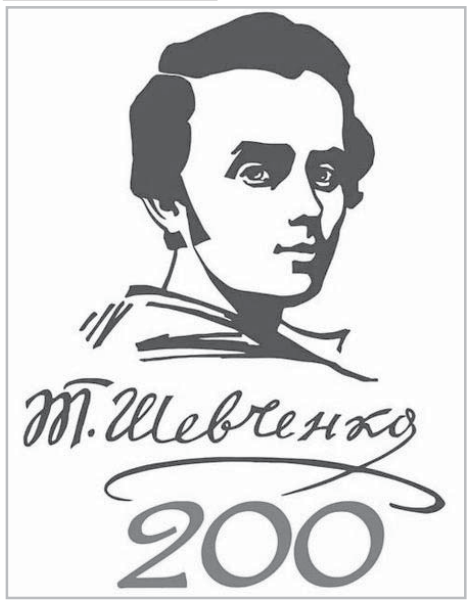
Не всі секції обласного об'єднання «Просвіти» і члени Правління, закріплені за районними об'єднаннями, працюють активно. Недостатня системність роботи в колективах, зокрема з молоддю.

6. Наші перспективи вбачаємо в подальшій реалізації концепції відродження «Просвіти» в кожному селі й трудовому, навчальному колективі міст Прикарпаття та Меморандумів співпраці «Просвіти» і Церкви та «Просвіти» і «Пласту» на основі реґіональної цільової Програми «Просвіта XXI століття» на 2013–2017 роки. Ця діяльність передбачає активізацію роботи з молоддю та системну роботу всіх просвітянських об'єднань та осередків, в тому числі у виборах до місцевих рад.

На закінчення хочу висловити впевненість, що в новий, 2015, рік просвітянська громада краю входить як громадсько-політична сила, згуртована національною ідеєю і прагненням служити українському народові.

Слава Україні!

НА ВСІ ЧАСИ

З «КОБЗАРЕМ» НАЗАВЖДИ

У рік славного Шевченкового ювілею так часто беру до рук старенький, дуже зачитаний «Кобзар». Він ще і ще раз переконує мене в тому, що Шевченко – особистість, котра була, є і буде навіки сучасником кожного українського покоління. Адже слово його звернене «до мертвих, і живих, і ненароджених в Україні і не в Україні» (нашого цвіту – по всьому світу, особливо зараз).

То як потрапив цей «Кобзар» до нашого музею і яка його історія. Якось (а було це кілька років тому) зайшов до музею колишній директор школи Євген Якович Пилипенко. Сам він уродженець села Новоіванівка Нікопольського району на Дніпропетровщині. Прийшов і подарував уже згадуваний мною дуже зачитаний, ледь обгорілий «Кобзар», виданий за дорученням Урядового ювілейного комітету і Президії Академії наук з нагоди 125-річного ювілею Тараса Шевченка у 1939 році. Гість розповів таку зворушливу історію.

Коли в час Другої світової війни у їхнє село прийшли німці, то, мабуть, щоб звільнити потрібне їм приміщення, по-варварськи викинули на подвір'я і підпалили книжки з бібліотеки. До вогнища збіглися сільські хлопчики і (чи то свідомо, чи по-дитячому – хто його вже сьогодні знає) намагалися ті книжки рятувати. Якраз тоді вдалося малому Євгенкові вихопити з вогню й принести додому вже обгорілий Шевченків «Кобзар».

І прислужилася книжка не тільки Пилипенкам. Довгими зимовими вечорами в хаті збиралися односельці, щоб гуртом при світлі каганця читати рідне Шевченкове слово. Книжка ходила селом, передавалася з рук в руки, обійшла село, може, і не один раз.

І мимоволі задумуєшся: чому таким потрібним було Шевченкове слово в час воєнного лихоліття, чому так люди горнулися до «Кобзаря», що там шукали? Йшла війна, і те слово було підтримкою, надією, що прийде час і «врага не буде супостата». «Кобзар» кликав «громадою обух сталить», наказував: «Вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте».

Коли я проводжу екскурсії в нашому історико-етнографічному музеї, то, хоч в експозиції є чимало експонатів із гідними подиву історіями, свою розповідь закінчую згадкою про обгорілий «Кобзар». Ще задовго до подій на Майдані я завжди при цьому нагадувала Шевченків заклик до єдності, бо ворожі сили сіють розбрат між нами, а буває, що й «гострить ніж брат на брата». Кобзар просить Господа: «єдиномисліє подай і братолюбіє пошли», а нам наказує: «Обніміться, брати мої, молю вас, благаю»,

А хіба сьогодні Шевченко не з нами? З його «борітеся – поборете» йшла під кулі і вмирала Небесна сотня, цей заклик на устах патріотів, які боронять Україну, її єдність на сході – в Донецьку й Луганську.

А ще, гадаю, нарівні з іншою допомогою, доброю підтримкою духу наших вояків були б невеликого формату Шевченкові «Кобзарики», які, немов «захалявну книжечку», можна розгортати в хвилини затишшя і в них черпати наснагу до боротьби і віру в перемогу.

Читаймо «Кобзар», вчімся у Шевченка любити Україну, не бути байдужими до її долі, до нашого майбутнього, вірмо, що минеться та «срамотня година і оживе добра слава, слава України».

Тамара ГУСАР,
директор історико-етнографічного музею «Берегиня», м. Бурштин

ДОЛЯ

ВЧИТЕЛЬКО МОЯ, ЗОРЕ СВІТОВА...

Золотий ювілей відзначила колишня вчителька Анна Бойко

Спілкуючись з Анною Андріївною Бойко, замилуєшся її голосом, витонченими руками й небесно ясними очима, які випромінюють таку доброту й ласку, що відчуваєш енергетичне збагачення материнською любов'ю, добротою і мудрістю. Воно й не дивно, бо за сто років життя пройшла нелегкий шлях, напівголодне дитинство, не з книжок знає про голод 1933 року, адже бачила голодну смерть і в родині, і в селі.

Потім – навчання в інституті (бо дуже хотіла бути вчителькою, мала великі здібності до математики), війна, партизанський загін, скерування на Станіславщину на вчительську роботу, гірська місцевість, а відтак – Станіславів, школа на Липовій (тепер – вулиця Тараса Шевченка). То було непристосоване приміщення, без необхідних умов, тож наполягала, щоб побудувати нову школу. І збудувала. Та скільки часу і здоров'я пішло, бо треба було за всім доглянути, виходити за обладнанням. А ще – уроки в школі, робота з педагогічним колективом – усе на плечах директора.

Тридцять вісім років педагогогічного стажу, з них двадцять сім – директорування, заслужила звання заслуженого вчителя, грамоти Кабінету Міністрів, Верховної Ради, має військові відзнаки як учасниця бойових дій – «За мужність», «За відвагу III ступеня». Скільком учням стала другою матір'ю, турбувалась, не шкодувала часу для підготовки до вступу в інститути, радіє за своїх вихованців. І вони не забувають Анну Андріївну – на кожне свято з квітами завжди хтось прийде, а її рідна школа – це її родина, завжди частим гостем дорогим для вчителів та учнів була, тепер частіше учні й учителі заходять, телефонують, розповідають, радяться, діляться радістю і горем, бо хто як не їхня вчителька, директор вміє вислухати, зрозуміти, порадити, застерегти.

Ото на столітній ювілей двері не зачинялися, приходили колишні випускники, їхні діти, молодші колеги, бо старійшина все-таки вона. А ще й керівництво міста, сам мер Віктор Анушкевичус, заступник голови з гуманітарних питань Михайло Верес, начальник управління освіти і науки Наталя Микула... І її рідні вчителі та учні, які ніколи не давали сумувати й старіти, а бути молодою душею, завжди обізнаною у всіх шкільних справах. Певно, в цьому і полягає секрет такого світлого розуму, доброї пам'яті, стрункості, й такої чистоти у всьому, величності духовної і Божої Любові. І хочеться побажати бути ще довго такою і подавати нам приклад ставлення до життя і людей!

Золотий ювілей – це так прекрасно, Анно Андріївно! І ми раді Вас вітати! Уклін Вам доземний, дорога наша шкільна мамо!

Любов ЗОРІНА

ПОШАНІВОК

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

На Прикарпатті відкрито перший пам'ятний знак, присвячений пам'яті Небесної сотні та загиблим в АТО – «Герої не вмирають». Ініціював відкриття композиції Коломийський педагогічний коледж.

Встановлена у центрі Коломиї скульптура складається із синьо-жовтих та червоно-чорних каменів, що символізують український та оунівський прапори, та орла, що уособлює душу та мужність загиблих, які летять у небо.

У відкритті пам'ятного знака взяли участь учасники Революції гідності та родичі загиблих в ній та в АТО.

О. К.

ІДЕЯ І ДИСКУСІЇ

НА ПОТРЕБУ ОСЕРЕДКАМ

Якось негадано доля звела мене з доволі непримітним чоловіком середніх літ. Це було на звітній конференції Івано-Франківської «Просвіти». Наприкінці він сам підійшов до мене. Це був Володимир Сабадуха з Луганська, з університету імені Даля, і його зацікавило, чому я у своєму слові послався на його концепцію особистісного підходу до справи організації українців. Від його фігури війнуло гіркотою невлаштованості біженця зі сходу. Ми розговорились, бо мені цікаво було зрозуміти, чому саме в далекому і тепер майже потойбічному Луганську зродилась унікальна ідея справжньої самоорганізації українців.

Ця ідея складна для дискусії, хоч проста для розуміння і застосування. Можливо, це один із важелів, науково обґрунтованих підойм, які допоможуть нам докорінно змінити структуру українських громадських організацій. Справедливості ради, ми маємо їх патріотичними, але організаційно вони збудовані за взірцем ще радянським, бо іншого на той час ми не знали. Тим часом світ має новий, сучасний стандарт громадських організацій.

У свій час мені довелось відбути тренінг у ґрантовій організації з пропаґанди європейської системи недержавних організацій. Пробував написати методичну брошуру про застосування цього дива в «Просвіті». Це не викликало цікавості, що мене щиро дивувало, аж поки я не надибав на інформацію про концепцію Володимира Сабадухи. Його книжка «Українська ідея та концепція особистісного буття» – густо замішана на цитатах і посиланнях на авторитетні першоджерела, кандидатська дисертація виявилась, власне, тим матеріалом, який був не чужий і мені. Висновки Володимира Сабадухи не є складними – це те, що відчуває і сприймає підготовлений, мислячий українець. Проте нам досі не вдається зробити наші брендові організації суперсучасними і водночас зберегти їх питомо українськими. Причина проста – ми не маємо авторитетної методологічної бази, обґрунтованої соціологічною наукою, вивіреною філософськими дискусіями до рівня практичних методик – порадників на потребу первинним осередкам.

Західна модель громадської самоорганізації, основана на принципі надавання соціальних послуг населенню і волонтерстві, годиться переважно для ґрантоїдних організацій і на національному ґрунті не приживається. Навіть волонтерський рух, який підтримує українську армію, розвивається не як організації, а де-факто як товариства волонтерів-особистостей. Якщо уважно придивитись до військового волонтерства, ми наочно пересвідчимося – це особистісний принцип самоорганізації, обґрунтований Володимиром Сабадухою. Та й справді – українці переважно дуже розумні, освічені особистості, здатні мати власну думку про все, але змусити їх працювати в структурі громадської організації майже нереально. Тому секрет як зробити українські організації дієвими дуже простий – змінити структуру й методологію так, щоб вона відповідала особливості української особи. Не тягти особу в організацію регламентами зборів, конференцій, засідань і ухвал, а максимально наблизити організацію до звичного світу й способу життя людини. Які організаційні зміни з цього виходять?

В ідеалі для українця, особливо з появою сучасних засобів комунікації, поняття первинного осередку стає зайвим, а індивідуальне членство не дозволяє забезпечити існуюча статутна організація управління. Саме на цьому моменті я хотів би завершити, утримуючись від оприлюднення власної моделі самоорганізації «Просвіти», пропонуючи просвітянському товариству свободу дискусії, яка може без особливих затрат, закликів і самозвинувачень, повернути організації заслужений авторитет сторожа душі, лікаря й мобілізатора української нації.

Володимир ФЕРЕНЦ,
м. Івано-Франківськ

КОНФЕРЕНЦІЇ

ДОСЛІДЖУВАЛИ ДОСЛІДНИКА

В Івано-Франківському обласному краєзнавчому музеї відбулася Всеукраїнська наукова конференція «Історико-культурна спадщина Прикарпаття». Власне, проводилася вона на пошану просвітянина і краєзнавця Петра Арсенича з нагоди його 80-річчя та 55-річчя історико-краєзнавчої діяльності.

Вітали ювіляра голова обласної організації Національної спілки краєзнавців Михайло Косило, голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький та інші поважні гості. А доповіді, що осягали теми Тараса Шевченко і підавстрійська Галичина, ретроспективи і перспективи охорони культурної спадщини краю, Петро Арсенич – дослідник історії національно-визвольного руху, прикарпатських родів, зробили науковці й посадовці Ігор Райківський, Василь Тимків, Михайло Сигидин, Михайло Паньків...

Працювали секції «Історія Прикарпаття в краєзнавчих дослідженнях», «Пам'ятки історії та культури краю. Музейна справа», «Наукова і громадсько-культурна діяльність Петра Арсенича». За підсумками конференції буде видано збірник доповідей і рефератів.

Богдан ВІВЧАР

ПРЕМІЇ

ВОЛОДИМИР КАЧКАН – ЛАУРЕАТ

Відомий прикарпатський літературознавець, дослідник етнокультури, один із фундаторів нової підгалузі в українознавстві, що вивчає життя і діяльність діячів української історії, науки і культури (її умовно можна назвати персоналістикою), академік Володимир Качкан став лауреатом Всеукраїнської премії імені Дмитра Яворницького. Національна спілка краєзнавців України з 1991-го щорічно присуджує її науковцям за вагомий внесок у справу вивчення, дослідження і популяризації історико-культурних і природних багатств рідного краю.

Під час церемонії вручення, яка проходила в бібліотеці медичного університету, відзначали потужну роботу кафедри українознавства медуніверситету, якою завідує Володимир Качкан, на котру нині орієнтуються всі кафедри медичних вишів України, його подвижницьку працю у справі вивчення життя і діяльності діячів української науки, освіти, культури та мистецтва.

УСМІХНИСЬ!

А СМІХ ЛІКУЄ

У міській бібліотеці № 1 для дітей відбулося зустріч з письменником-гумористом, краєзнавцем, фольклористом, коломийським сміхованцем, лауреатом премії ім. Остапа Вишні – Миколою Савчуком «Ніколи не сміявся без любові».

Ця зустріч присвячена 125-ій річниці українського письменника Остапа Вишні. На захід запрошені начальник відділу культури міської ради Уляна Мандрусяк, старшокласники, батьки, прихильники гумористичних творів Миколи Савчука. Учасниками зустрічі були учні природничо-математичного ліцею, ЗОШ № 1, студенти коледжів.

Мета зустрічі – ознайомити учнів з творчістю та іменами гумористів, формувати навички художнього читання гуморесок, анекдотів, виховувати почуття гумору та любові.

Фанатом творчості Миколи Савчука є учень гімназії Лука Суслов, який знає понад 60 гуморесок, кілька з них і прозвучало, а музичні твори виконав на скрипці.

Така зустріч викликала у слухачів щиру усмішку.

Сміймося разом з друзями, лікуймося сміхом від недоліків. Тож сміймося, тож сміймося!

Захід організувала й провела завідувачка бібліотеки № 1 для дітей Надія Дідик.

Інформація подана відділом культури Коломийської міської ради

ЗУСТРІЧІ

ТАКЕ ПОТРІБНЕ СПІЛКУВАННЯ

Ота будівля, де доживають свої дні люди, що на схилі літ з тих чи інших причин залишилися на самоті, знаходиться на околиці Івано-Франківська. Поряд із так званим «проспектом демократів». Зовсім поруч з будинком колишнього директора найбільшого гіганта радіоелектронної промисловості в Західній Україні. Нині, щоправда, він тут не живе. Продав. Щось не грів він. Тепер там знаходиться готель. А тут, у мало що меншому геріатричному центрі, знайшли свій прихисток на старості аж 165 осіб. Із них 90 повністю ліжкових. Вони з Івано-Франківщини, Тернопільщини, Львівщини, Сум... А ось недавно тут оселився навіть чернець зі сходу, де йде війна.

Знаходяться старенькі під медичним наглядом, їх оглядає терапевт, психіатр, годують, одягають. Сорок інвалідів їдуть три рази на тиждень проходити реабілітацію в медичних закладах. Котрі трохи здоровші – допомагають впорядковувати подвір'я, газони, вирощують квіти, плетуть, вишивають кольоровими нитками, бісером, організовують виставки своїх робіт. А коли прийшла біда для України, то нашим хлопцям Марія Кравець, Ірина Гавера та Марія Лоушкіна вив'язали теплі шкарпетки, безрукавку. «Аякже ж, нехай гріються наші діти», – говорять. А сім'я Олійників продала свою хату в Городенці, коли вже зовсім було не в змозі самостійно обходити себе, і за ці кошти купили для геріатричного центру «газельку». Тепер мають чим вирішувати транспортні питання центру. «Також їздили на екскурсії в Зарваницю, Манявський Скит, Почаїв, Гошів», – розповідає завідувачка культурної роботи центру Оксана Предко. Створили свій ансамбль «Мрія» і їздять із концертами.

А цього разу в День інваліда до них завітали учасники художньої самодіяльності НД «Просвіта» і Центрального народного дому: народна чоловіча хорова капела «Червона калина» та вокальний ансамбль «Смерічка» під керівництвом Лесі Мельник. Півтора години співали для них їхні улюблені пісні. Заступник голови обласної «Просвіти» П. Арсенич перед тим повів мову про «Просвіту», яка має свої давні традиції і, зокрема, про просвітянські осередки, які діяли в тій місцевості, звідки вони походять, про цікаві бувальщини, запросив їх до Музею народної шани Тараса Шевченка в Народний дім «Просвіта». На прощання кожен із присутніх отримав в дарунок випуски тижневика «Галицька Просвіта», книжки.

Михайлина БОДНАР

НЕЗАБУТНІ

ВІН ПРОСТО ЛЮБИВ УКРАЇНУ...

З НАГОДИ 90-річчя МИХАЙЛА СВЯТОМИРА ФОСТУНА

Розповідає юним про земляка Михайла Святомира Фостуна директор сільського музею Іван Карп'як

«Іду в життя, несучи в серці пелюстоньку сонця і любови, щоб світ потеплішав і щоб висвітлилася людина та щоб її життя не опадало пелюстками зів'ялих хвилин», – так писав Михайло Святомир Фостун, 90-річчя якого в останні листопадові дні відзначала громадськість нашого краю.

Цей чоловік багато встиг зробити за своє життя, будучи далеко від рідної землі.

Письменник, громадський діяч, бакалавр права, доктор юридичних наук, голова Об'єднання колишніх вояків-українців у Великій Британії, почесний науковий співробітник відділення релігієзнавства інституту філософії НАНУ, член Митрополичої ради УАПЦ у діаспорі, член Наукового товариства ім. Шевченка, член Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України, головний редактор газет «Українська думка», «Відомості».

Як бачимо, у Святомира Михайла Фостуна було багато звань, а разом з тим і обов'язків, але цей інтеліґентний скромний чоловік усе встигав, а найбільше переживав за Україну: «Я вдивляюсь у далекі шляхи твої, Україно. З далекої чужини цілую твоє чоло та вмиваюся голубою Дніпровою водою» (Михайло Святомир Фостун «Назустріч рідній землі»).

Колишній учасник визвольної боротьби ОУН–УПА змушений був жити у Великій Британії, але серце його завжди рвалося в Україну.

Народився Михайло Святомир Фостун 22 листопада 1924 року в с. Милування Тисменицького району, але корені його походження – з Тлумаччини. Батько – уродженець села Олешів, а мати народилася у с. Петрилів.

Сім'я Фостунів була багатодітною: у ній зростали чотири сини і донька.

Батько Михайла Іван Фостун за фахом був сільським учителем, володів сімома іноземними мовами, це був побожний справедливий чоловік, якого поважали в селі, у такому ж дусі виховував своїх дітей. Старший син Микола загинув у 20-річному віці, будучи січовим стрільцем. Другий син Григорій – активний учасник «Просвіти» і «Лугу». У 1940 р. був заарештований «визволителями», де загинув невідомо. За участь в ОУН–УПА змушені були жити в далекій чужині Максим та Михайло Святомир. Донька Парасковія за участь в УПА чоловіка та сина була вислана разом із доньками в Караґанду. Ось така доля цієї славної родини, як і долі тисяч українських патріотів.

Михайло Святомир Фостун, опинившись в еміґрації, бере активну участь на благо своєї вітчизни, він долучається до спорудження пам'ятників воїнам УПА у м. Фельдбаху, до виготовлення та закріплення пам'ятних таблиць. «Чесне вояцьке служіння Україні й українській національній справі та визвольній боротьбі української нації, – писав він наприкінці 80-их років, – залишається нашим головним завданням та орієнтиром, щоб вийти на шлях ставання до повного усамостійнення, удержавлення нашої батьківщини».

На всіх посадах, які М. Фостуну доводилось обіймати, він був відповідальним і працьовитим. Завдяки його редакторській діяльності, виходив журнал «Сурмач» і часопис «Українська думка».

А особливу увагу М. Фостуну треба віддати як письменнику. Це тонкий лірик, прихильник історичної прози, його твори «Над Галичем гримить», «Нас розсудить Бог», «Стежинами життя» та багато інших захоплюють читача.

Михайло Святомир Фостун запам'ятався і бортниківчанам: він довгий час висилав літературу й газети для Народного історико-краєзнавчого музею, що на Тлумаччині, переписувався з директором музею Іваном Карп'яком, а книжки свої підписував так: «Шановним землякам Тлумаччини з вітаннями і пошаною від автора».

Радісною була звістка, що нарешті 23 липня 2004 року Михайло Святомир їде у Бортники, щоб відвідати музей. Зустріч була тепла й цікава, але ніхто й подумати не міг, що через два дні його не стане. 25 липня Михайло Святомир Фостун загинув в автокатастрофі, їдучи до Львова.

Похований у с. Милування. Рідна земля навіки прийняла свого сина, який писав: «Та все на дні мого серця тихим дзвоном розбивається журба за тебе, моя Україно».

Саме в дні 90-річчя цього великого чоловіка учні Бортниківського НВК спільно з директором музею І. Карп'яком пригадали сторінки його життя і з вдячністю згадали його добрі діла, вони ознайомились зі світлинами, які демонструвалися на тематичній виставці, приуроченій життю і діяльності Михайла Святомира Фостуна.

Воістину він прийшов у життя, несучи пелюстоньку сонця й любові.

Оксана ТРАК,
голова первинного осередку «Просвіта» у с. Бортники Тлумацького району

ДУХОВНЕ

ПЕРЕД УРОКОМ – ДО КАПЛИЦІ

У Коломийській загальноосвітній школі І–ІІ ступенів № 7 відбулося духовне свято «Від храму душі до храму Божого» з нагоди відкриття та освячення каплиці Святого Володимира.

Далекого 1887 року цей навчальний заклад носив назву школи ім. Св. Володимира. Сьогодні, через 127 років, повернулася через шкільну Божу світлицю давнішня назва.

Знаковим є те, що її спорудження розпочалося у час, коли Церква відзначала 1025-ліття хрещення України-Русі.

Освячення каплиці здійснив правлячий архієрей Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ владика Василій у співслужінні зі священнослужителями.

У своїй проповіді архієрей звернувся до дітей словами з твору Олеся Гончара «Собор»: «Собори душ бережіть, собори душ»...

У сучасних умовах освітнім закладам важко вижити без допомоги батьків чи благодійників. Тому директор школи вручила подяки благодійникам, які найбільше долучилися до будівництва каплиці.

Родзинкою дійства стали маленькі янголята-першокласники, які стали символом-оберегом дитячої світлиці.

Завершилася ця сокровенна подія церковним славнем-молитвою «Боже великий, єдиний...» та побажанням усім многих літ.

Адміністрація школи висловлює подяку духовному наставнику та сподвижнику каплиці отцю Володимиру Гуменюку, який буде і надалі проповідувати Боже Слово у шкільному Божому храмі.

З подякою,
адміністрація, батьки,
учні та вчителі Коломийської
ЗОШ І–ІІ ступенів № 7,
О. ЯКУБОВСЬКА,
директор школи

АНОНС

МАЙБУТНЯ ЕЛІТА УКРАЇНЦІВ

Прекрасна традиція обласної філармонії – розширювати музичний простір, поповнюючи його щороку юними талантами. З ініціативи академічного камерного оркестру «Harmonia Nobile» (художній керівник та концертмейстер – заслужена артистка України Наталія Мандрика) та державного музичного училища імені Дениса Січинського проводиться концерт найкращих учнів школи педпрактики, музичних шкіл – «Юний віртуоз».

Спершу це були піаністи і скрипалі, та щороку кількість учасників зростає, і вчителі представляють своїх учнів, які віртуозно грають на різних музичних інструментах. Цього року наймолодша піаністка Олечка Садовська (школа педпрактики Ольги Назаренко), донька відомого співака, артиста Львівського оперного театру Василя Садовського буде виконувати першу частину «Мініатюрного концерту» англійського композитора Алекса Роулі, а також буде грати юна піаністка Юлія Бугай (клас Т. Гончар).

Представить своїх учнів віолончеліст камерного оркестру та викладач ДМУ Водимир Банашек – Фомаіду Юзюк та Остапа Шкургана, а заслужений артист України, кандидат мистецтвознавства доцент ПНУ ім. В. Стефаника Олександр Мельник – сімейний дует саксофоністів Олега та Христину Ватащуків, подарує чудову гру на скрипці учениця другої музичної школи Марта Зіньковська (викладач – Наталія Сич), буде грати представниця музичної родини Шкурганів – юна скрипалька Наталія Шкурган (клас Любові Литвинчук), а також представник музичної родини Судомирів – Олесь (клас Євгена Судомира) буде грати на ксилофоні, а ще: Мар'ян Пукалюк (клас В. Пукалюка), Олег Шумей (клас Р. Шумея), Юрій Егрені (клас П. Вакалюка).

Концерт, як завжди, веде Інна Чикирис, яка є однією з натхненників, адже за ці роки учні, які відчули дух філармонії, пов'язали своє подальше життя з професійною музикою і концертною діяльністю. Добра справа, яка робиться з любов'ю до дітей, дає чудові результати.

Приходьте на концерт 14 грудня о 15.00 в обласну філармонію і одержите задоволення від музики і підтримки юних талантів та їхніх вчителів, які разом з батьками виховують музичну і культурну еліту українців.

Любов ХУДИК

На світлині:
Грає наймолодша піаністка – учениця Ольги Назаренко Олечка Садовська та академічний камерний оркестр «Harmonia Nobile» (художній керівник та концертмейстер – заслужена артистка України Наталія Мандрика)